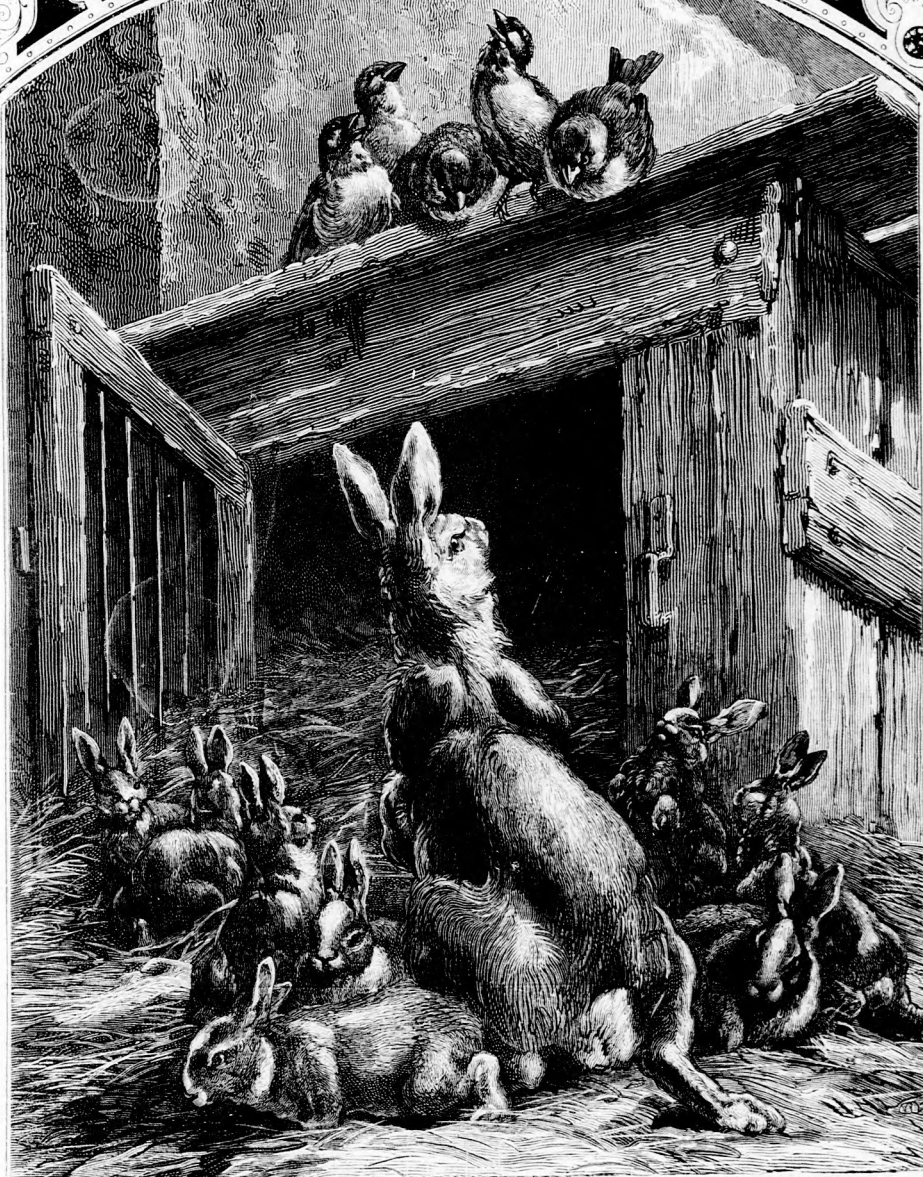

KIS LAP

HÁZI NYULAK. (Lásd a 103. lapon.)

XXV. kötet, 7. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883. augusztus 19-én.

AZ IGAZI HŐS.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Bácsi megölelt s láttam, hogy meg van hatva. Magam is el voltam érzékenyedve és őszintén megfogadtam, hogy mindent el fogok követni, hogy jó anyámnak örömet szerezzek, a bácsinak pedig méltó legyen szerepére.

— Hiszem, hogy be is váltod szavadat, szólt anyám. Nem is lesz nehéz, mikor mindig együtt leszel azzal a derék fiuval, ki mindenben mintaképpül szolgálhat. Remélem, követni fogod.

— — Itt Pali bácsi ismét félbeszakította elbeszélését s így szólt:

— Mostanra elég. Holnap majd áttérek azokra a kis eseményekre, melyek az iskolában történtek velünk. Akkor talán majd ráismertek arra a kis hősrre, a kivel meg akartalak ismertetni.

— Én már ráismertem, tudom, melyik volt az, szólt Erzsike.

— Melyik? Melyik? kérdeztük mi többiek.

— Nem mondom meg. Majd meglátjuk a végén, de én azt hiszem, nem csatlakozom, jól találtam ki.

Másnap Pali bácsi így folytatta elbeszélését:

— Jani, Arpád, sőt még a kis Elemér is nyugodtan várták az indulást, mert ők már szokva voltak a diák-élethez; legfeljebb azt sajnálták, hogy véget ér a sok játék és kirándulás. De én, a ki eddig mindig otthon éltem, örömmel is, aggódva is néztem elébe az új életnek, melyben

nem leszek többé jó anyám gondjai alatt, nem a házi nevelő fog türelmesen oktatni, hanem szigorú, idegen tanárok keze alá kerülök, kik velem is csak épen úgy fognak bánni, mint a többi fiukkal. De erősen eltökéltem, hogy becsülettel fogok iparkodni és ha annyi más diák boldogul, hát igyekezettel és szorgalommal én is majd csak előre jutok.

Végre megjött az indulás napja, elbucsuztunk minden kedves helyüinktől, játékunktól és utra keltünk. Annyian voltunk, hogy a vasuti vonaton magunk foglaltunk el egy egész kocsiosztályt. Már este volt, mikor beszálltunk s azonnal hozzáfogtunk, hogy elhelyezkedjünk éjszakára. Ez persze vasuti kocsiiban, mikor sokan vannak együtt, nem valami kényelmes dolog, mert lefeküdni nem lehet, csak hátradőlni; meg is voltunk ezzel elégedve mindnyájan, kivéve a kis Dinikét.

Eddig még nem is említettem Dinikét, a bácsi legkisebbik fiát, még pedig azért nem szóltam róla, mert nekünk nagyobbaknak igen kevés dolgunk volt vele. Öt éves kis legényke volt, majd mindig mamája szeméi előtt kellett lennie s velünk természetesen még nem kalandozhatott erdőn-mezőn és a folyón. De ámbár kicsike vitéz volt, a vasuti kocsiiban neki kellett legtöbb hely, mert ő kényelmesen el akart nyújtózkodni, mintha otthon volna az ágyában. Hol egyikhez, hol másikkhoz ment közöttünk, ölünkbe feküdt, a mi nem épen kellemes volt reánk nézve, de még neki sem, mert folyton mozgolódtunk, fészkelődtünk, nem tudott aludni. Nagyon elégedetlen volt tehát és folyton változtatta a helyét; a kitől elment, örült, a

kihez ment
vándorlás;
vart. Vég
dett és mi
mi történt
kabátokból
össze a k
vette a f
szendereg
megérkezt

A bá
s két tága
tek be. Me
időnk volt
de Arpád
utolsó ily v

— H
tet, az má
Reggel hat
aztán reg
futunk a le
Elkésni ne
legszigoru

Ebéd

— Pa
szobámba,

Ez na
bájába nek
szabad me
akkor tört
csinyt köv
beszéde vo
nagyot néz
szólt:

— Ne
magadat .
kis vizsgál
Csak bátra

kihez ment, nem szívesen fogadta. örökös vándorlásával pedig mindnyájunkat zavart. Végre azonban mégis elcsöndesedett és mikor kíváncsian odanéztem, hogy mi történt vele, láttam, hogy Jani felső kabátokból, kendőkből jó kis ágyat rakott össze a kis fiúnak maga mellett, ölébe vette a fejét és mindketten nyugodtan szenderegtek reggelig, a mikor szerezésesen megérkeztünk a fővárosba.

A bácsinak nagy és szép lakása volt s két tágas szobát nekünk fiuknak rendeztek be. Megérkezésünk napján még szabad időnk volt, jártunk-keltünk, játszottunk, de Árpád figyelmeztetett, hogy ez az utolsó ily víz napunk.

— Holnap megkezdjük a rendes életet, az már nem lesz olyan mulatságos. Reggel hat órakor fölkelünk, tanulunk, aztán reggelizünk, még egyszer végig futunk a leczkén, aztán indulunk iskolába. Elkészni nem szabad, mert azt apácska a legszigorubban bünteti.

Ebédnél a bácsi így szólt hozzám:

— Pali, majd ebéd után jőjj be a szobámba, beszédem van veled.

Ez nagy szó volt, mert a bácsi szobájába nekünk fiuknak csak akkor volt szabad menni, ha hívtak, ez pedig csak akkor történt, ha vagy valami gonosz csinyt követtünk el, vagy valami fontos beszéde volt a bácsinak. A fiuk tehát nagyot néztek reám s Árpád sugva így szólt:

— No most aztán vitézül tartsd magadat... fogadni mernék, hogy egy kis vizsgálat alá kerülsz, hogy mit tudsz. Csak bátran vágj neki, ne ijedj meg, mert

ha megijedsz, veszve vagy. Én még olyanra is felelek, a mit nem tudok.

Nagyon háladatos voltam Árpádnak e biztatásáért, de tulajdonképen csak még inkább megijedtem tőle. Elmémben végig gondoltam, mit tanultam eddig, mit tudok és most egyszerre azt találtam, hogy biz' az édes kevés, a mit tudok. Alighogy megebédeltünk, a bácsi beszólitott. És Árpád jól eltalálta az okát.

— Pali fiam, mondd csak, mit tanultál eddig? kérdé a bácsi.

— Én... én...? Hát tanultam latin nyelvtant...

— Helyes, lássuk, mit tudsz. Itt van egy latin könyv, olvasd és próbáld meg lefordítani.

Meglehetősen zavarral fogtam hozzá, de aztán eszembe jutott, hogy mégis szégyen volna, ha azt sem mutatnám meg, a mit igazán tudok. Összeszedtem tehát bátorságomat és úgy a hogy megfeleltem a bácsinak.

— Jól van, már látom, mennyire haladtál. Most lássuk a többit.

Végigvizsgált minden tantárgyból, de azt nem tudhattam, meg van-e elégedve vagy sem. Egyszer aztán így szólt:

— Jól van, kedves fiam, már tudom, mennyire haladtál. Most fogd a kalapot, velem jösz az igazgatóhoz.

A mint a másik szobában a fiuk megtudták, hova megyünk, újra ingerkedni kezdtek.

— No, jaj neked! szólt Árpád. Majd megforgat ám az igazgató! Rettenetes ember, az egész osztály reszket, ha ő belép.

— Nem szeretnék a helyeden lenni, tevé hozzá Elemér.

— Ugyan ne rémitgessétek, szólt Jani. Az igazgató nagyon jó ember, bár kissé szigorú. De ettől csak azok félhetnek, a kik valami hibát követtek el. Pali pedig most látja először, mit félne tőle? Kivált mikor atyánk vezeti oda, a ki régi jó barátja az igazgatónak.

Ez kissé nekibátorított. Hiszen más fiú bizonyosan örülne, ha ilyen módon mutatnák be az igazgatónak. Mégis dobogott kissé a szivem, mikor beléptünk a nagy iskolaépületbe és végigmentünk a hosszú folyosókon, mignem egy ajtó előtt megálltunk. A bácsi kopogott s beléptünk.

Magas, komoly arcú férfi ült az íróasztal előtt. A mint a bácsit meglátta, letette a tollat és barátságosan jött elénk.

— Isten hozott, kedves barátom, mondá és kezét fogott a bácsival.

A két jó barát aztán az ablakba vonulva halkán beszélgetett, láthatólag jókedvűen, mert néha nagyot nevettek. Ez kissé megnyugtatót, hogy ez az igazgató mégsem lehet valami kegyetlen szörnyeteg.

Néhány percz múlva előjöttek, az igazgató hozzám lépett, nyájasan megveregette a vállamat és így szólt:

— Hát ez lesz az új diák? No' s hát aztán tudunk-e már valamit?

— Meglehetősen elkészült, szólt a bácsi. Otthon második osztályt végzett.

— Lássuk csak kissé. Ha van is bizonyítványa, szeretem tudni, mennyire haladt. Halljuk csak, mit tudsz, például a latinból.

Kérdéseket adott fel s én eleinte úgy éreztem, hogy az egész szoba forog velem;

de a mint a bácsira néztem s ő biztatólag intett, eszembe jutott Jani biztatása is, hogy az igazgató jó ember. Neki bátorodtam és csakhamar szaporán feleltem mindenféle tárgyakból.

— Jól van, elég jól elkészült, felvehetjük a harmadik osztályba. És aztán fogsz is iparkodni derekasán, ugy-e? Kell is ám, különben szégyenben maradsz Jani és Árpád mellett.

Félénken válaszoltam, hogy majd igyekszem, mire az igazgató ismét barátságosan megveregette a vállamat, leülte, aztán mindenféléről beszélgetett, oly kedélyesen, hogy utóljára már szinte otthon éreztem magamat nála. Mikor távoztunk, egészen víg voltam.

— Ugy látom, jobb kedved van, mint mikor jöttünk, szólt a bácsi.

— Az igazat megvallva, bácsikám, nagyon féltem, ámbár tulajdonképen azt sem tudtam, hogy mitől.

— Ez hiba, melyről le kell szoknod. Legyen mindig bátorságod és akaratod a lehető legjobban megtenni, a mit meg kell tenned; a többitől aztán soha sem kell félned.

Otthon elmondtam a fiuknak, mi történt.

— Igaza volt Janinak, az igazgató igen derék, jó ember.

— Azt hiszed? szólt Árpád nevetve. No megállj csak, majd megválnak, ha egyszer valami kemény büntetést szab reád.

— Ne adjon reá okot, jegyzé meg Jani kurtán.

Aztán rendeztük könyveinket, íróeszközeinket, készültünk a tanulásra. Én Árpáddal egy osztályba kerültem, Jani

egy osztálylyal feljebb járt. De az iskolába együtt kellett mennünk.

Másnap reggel még javában aludtam, mikor Árpád fölrázott.

— Kelj föl, mormogta, vége a késő fölkelésnek. Hat óra elmult.

Csakugyan fenn voltak már mindnyájan s bár nagyon nehezemre esett, mégis csak föl kellett kelnem.

Készülődés közben Jani egyszer így szólt:

— Igaz, ti még nem is tudjátok, hogy találkozni fogunk Berczivel is. Itt van és velem egy osztályba fog járni.

— Kedves egészségedre kívánom, felelt Árpád gunyosan. Én ugyancsak örvendek, hogy nem kerültem össze veled.

Nem vitatkozhattunk fölötte, mert hívtak a reggelihez, aztán indultunk, mindnyájan jókedvűen; Jani és Árpád örültek, hogy újra találkoznak pajtásaikkal, előre tervezettek mulatságos játékokat a legközelebbi szünnapra, én pedig reméltem, hogy nekem is részem lesz a pajtásokban is, játékokban is. Az uton mindjárt csatlakoztak is hozzánk pajtások, kikkel mindjárt megbarátkoztam s mire az iskolába értünk, már egész sereg pajtással léptem be. Ez jó is volt, mert Árpád elszakadt tőlünk s én tulajdonképen azt sem tudtam volna, merre menjek a nagy épületben. Kissé rossz néven vettem Árpádnak, de haragudni mégsem tudtam, mert láttam, hogy csapatostul vették körül pajtásai, mind csak ő hozzá sietett, látszott, hogy ő a vezér köztük; velem hát persze nem sokat törődhetett.

Az első lecke szerencsésen véget ért s nagy zajjal özönlöttünk kifelé. Jani már

kint volt, Árpád pedig egy csapat fiuval oda sietett hozzá s mire én is oda értem, épen elhatározták, hogy mielőtt haza mennénk, egy közeli csöndes téren egy kis lapdázást rendezünk. Két táborra oszoltunk s én az Árpád parancsnoksága alá jutottam, igyekeztem is becsülettel megállani a helyemet, de biz' ez nem igen sikerült, mert még ügyetlen, tapasztalatlan voltam ebben a játékban, nálamnál sokkal kisebb fiuk is túltettek rajtam. Árpád nem is titkolta elégedetlenségét, sőt fenyegetett, hogy kicsap a seregéből. Ezen aztán szörnyen megijedtem és majdhogyan el nem pityeredtem.

— Már hiába csinálsz oly savanyu arcot, szólt Árpád, ha nem vagy ügyesebb, nem tehetek róla. Miattad utóljára még veszteni fogunk.

— Nem tudhatja mindjárt, szólt közbe Jani. Tudod mit, Pali? Jöjj az én csapatomba, majd én kissé tanítalak.

Átszöktem tehát az ellentáborba, honnan Árpád egy ügyesebb fiut választott helyettem. Épen meg akartam köszönni Janinak, hogy kimentett a zavarból, mikor megpillantottam Berczit, ki könyvvel kezében elhaladt mellettünk.

— Nézd Jani, ott megy Berczi... most is olyan fanyar arcot csinál, mint mikor először találkoztunk vele apjánál.

— Igen, egyhamar nem is fog ő megváltozni.

Mínthogy épen nem rajtunk volt a sor a játékban, oda mentünk Berczihez, ki örülni látszott, hogy Janival beszélhet és örömét fejezte ki, hogy mégis folytathatja a tanulást.

— Remélem, be fogom bizonyítani, hogy érdemes vagyok a pártfogásra, melyben atyád részesít. Tanulni fogok mindig.

— Ejh, az már megint nem szükséges, szólt Jani jókedvűen. Mi is tanulunk, de azért ráérünk egy kis játéokra is. Jöjj, állj be ide közénk és játszáj velünk.

— Nem, azt már nem teszem. Nem szeretek játszani.

Ezalatt többen is oda jöttek pajtásaink közül s a mint hallották, hogy Berczi nem szeret játszani, nagy kacajra fakadtak, aztán gunyolni, boszantani kezdték Berczit. Ingerkedtek vele, hogy nem eresztik, hogy okvetlenül játszania kell velök, aztán elszedték könyveit, elkapták a kalapját és szegény Berczi, bármint védekezett, nem birt annyi pajkos ficzkóval. Azt hiszem, nagyon rosszul is járt volna, ha egyszerre Jani közbe nem szól:

— Hagyjatok neki békét, ő az én barátom s a ki őt bántja, annak velem lesz dolga. Árpád, ide mellém!

Árpád a birkózásban volt leghiresebb. Magánál sokkal nagyobb fiukat is könnyedén földhöz vágott. Rettegett is tőle mindenki. Most, a mint Jani kiáltását hallotta, egy pillanat alatt ott termett, nem is kérdezte, kinek van igaza, kinek nincs, hanem testvére segítségére sietett s egy-két percz múlva a fiuk egy része földön hevert, a többiek meg kissé megszeppenve hátrahúzódtak. Egyikök így szólt:

— Jól van no, hiszen nem tudtuk, hogy a ti barátotok.

— Igen is, barátom, szólt Jani.

— Nekem ugyan nem barátom, szólt Árpád megvető hangon. De ha Jani

kivánja, hát megvédem ellenetek az istenadtát.

Ezzel Janit karon fogva, elmentek. Berczi fölszedte könyveit, kalapját és komoran tekintett támadóira; arca még sápadt volt, mint rendesen s látni lehetett, hogy Árpád büszke, megvető szavai egészen elrontották a jó hatást, melyet Jani baráti védelme keltett föl lelkében. Bizonyosan olyanformát gondolt, hogy inkább hagyta volna Árpád tovább is dulakodni, hogysesem ilyen sértő szavakkal végezze a védelmet.

Én azonban akkor nem sokat törődtem ezzel s mire haza értünk, egyikünk sem gondolt valami sokat e kis kalanddal. Otthon eldicsekedtem a néninek, hogy első napom az iskolában jól telt el és úgy tapasztaltam, hogy tudok is körülbelől annyit, mint többi tanulótársaim. Van is már jó pajtásom akárhány.

De ezzel még korán dicsekedtem, mint ezt csakhamar tapasztaltam. Volt az iskolában egy pár pajkos ficzkó, aki jól látta, hogy én még kissé félénk új diák vagyok; elhatározták, hogy megtréfálnak. Délután, a mint a leczkéről megint csapatostul özlöttünk kifelé, egyszerre csak azt vettem észre, hogy nem látok semmit, — hátulról hirtelen lenyomta valaki a kalapomat egészen az orromra.

A helyett hogy nevettem volna, szörnyü méregre forrtyanam, de a körülöttem állók csak annál inkább kacagtak. Végre az egyik így szólt:

— Le kell venni a kalapját, így nagyon melege lesz. Hadd legyen hajadon fővel, így hamarább lehűtözik.

(Folytatása következik.)

HAZI NYULAK.

(Képpel a czimlapon.)

FURCSA, félénk,
 Mégis élénk,
 Bohó, vidám fiatal urak
 Ezek az apró házi nyulak.
 Szapora egy család;
 Ime a mamát
 Hányan zajongják körül,
 És mind tréfál; mind örül.
 Mind a hány —
 Bukfenczet hány,
 Vagy két lábra áll
 S akkép szalutál;
 Szemük villog,
 Mint a csillag.
 S mind olyan tréfás nagyfülü
 Furcsa gyerek;
 Ez nagyszerű!
 Eredeti!
 Haha — hi — hi — hi!
 A párkányzaton
 E kis nyulakon
 Mulatnak a pajkos verebek.

BÁTOR ÉS KUNCSOR.

— Mese. —

ABOZONTOS Kuncsor kutya nagy éhesen éppen akkor haladt el a szomszéd Bátor kunyhója előtt, mikor Bátor jóízűen ebédelt.

— Ejnye de pompás darab hust kap-tál, szólt Kuncsor sovárogra.

— Már az igaz, hogy jó, felelt Bátor és tovább evett, de egyttal vigyázott, mert jól tudta, hogy éhes szomszédja szeretné elkapni a jó falatot.

Kuncsor meg is tette volna ezt, de nem merte; ismerte jól Bátort, hogy nem lehet vele tréfálni, s olyan erős, hogy meg-

járja a ki beleköt. Inkább cselre gondolt tehát. Ezért így szólt:

— Csak az kár, hogy nyers hus . . . úgy-e, nincs megsütve.

— Nincs. Az én gazdám mindig nyers hust ad nekem.

— Már az én gazdám jobban gondoskodik rólam; én mindig sült hust kapok.

— Igen? No, az sem rossz.

— De nem ám! Nem is képzeled, mennyivel jobb a sült.

— Meglehet.

— Sokkal jobb az ize.

— Meghiszem.

— Az ám, és azt hiszem, ha kóstolnád, te is jobb szeretnéd, mint ezt a nyers hust.

— Az is meglehet, de nekem ez is nagyon jó, felelt Bátor és újra nagy darabot nyelt le.

— Tudod mit? Mondok valamit. Osztozzunk meg most ezen a te ebédeden, és holnap majd én hozom el az enyémet, aztán meg azon fogunk osztózni. Jól tudom, hogy az enyém sokkal jobb, de azért megosztom, mert most éppen kedvem jött megkóstolni ezt a hust.

— Meghiszem, de hát én is mondok valamit. Ha azt hiszed, hogy jobb a te ebéded, hát csak tartsd meg és ne osztozzunk. Én megelégszem a magaméval. Ha pedig mindenképp osztózni akarsz, akkor holnap hozz egy darabot abból a sült husból és ha megkapom, akkor én is adok neked egy darabot a magaméból.

Kuncsor boszusan ballagott odább, Bátor pedig nevetve kiáltá utána:

— Ha őszintén szólsz, hogy éhes vagy, talán adtam volna neked egy-két falatot, de a ravaszkodást átlátja és neveti, a kinek egy csöpp esze van.

Boczi-BOLDOGSÁG. (Lásd a 106. lapon.)

BOCZI-BOLDOGSÁG.

(Képpel a 104. és 105. lapokon.)

CSÖNDES tájon, hűvös erdőn,
Fényes patak mellett,
Néhány szelid, kis tehénke
Boldogan legelget.

*Enyhe hűvöst tart a fáknak
Dús levelü lombja,
S mélán kong-bong egy riskának
Lágy szavu kolompja.*

*Étel-ital több jut egyre,
Mint a mennyi illik, —
Még a császár tehenének
Sorsát sem irigylik.*

A FURFANGOS KECSKEPÁSZTOR.

— Népmese. —

Hol volt, hol nem volt, egy bérczes, sziklás vidéken, messze fönt egy meredek hegyoldalon volt egy házikó és mellette juhakol. A völgyben lent lakó emberek csodálkozva látták, hogy az akolból minden reggel gyönyörű nyáj indul ki legelészni és estére vissza is tér. De embert soha sem láttak.

Egyszer egy kecskepásztor azt mondta, hogy már ő mégis csak megnézi, mi az ott. De mikor szándékát megmondta, mindenki lebeszélte.

— A világért se menj oda! Sokan megpróbálták, de soha senki sem tért vissza.

— De már én csak megpróbálom.

És elindult, nem is pihent meg, míg a házikó ajtajához nem ért. Itt kopogott, kiáltozott, de nem felelt senki. Belépett, de bent a házban sem volt senki, csak a tüzhelyen főtt valami étel a bográcsban, az asztal pedig meg volt terítve. Sokáig nem jött senki, de végre tompa

kopogás hallatszott s egy borzalmasan elvadult arczu ember lépett be. A kecskepásztor, az igazat megvallva, kissé megdöbben, de nem mutatta, hanem egészen ártatlan arcczal köszönt a gazdának. Ez pedig így szólt:

— Ahá, megint egy vakmerő kíváncsi. Jól van, hát próbálj szerencsét, a nélkül innen többé ki nem mehetsz. Négy dologra foglak felszólítani, s ha jól felelsz, kincset kapsz és engemet megváltasz, mert én egy gonosz tett miatt vagyok elátkozva. De ha rosszul felelsz, meghalsz.

Ezután kitöltötte a bográcsban főtt ételt a tálba és így szólt:

— Itt az étel, egyél.

— Köszönöm, felelt a kecskepásztor. A ki főzte, az egye meg.

— Ez jó volt. De én most szomjas vagyok. Kint van a vizes kupa a kutnál, hozd be.

— Én nem vittem ki, tehát nem is hozom be.

Erre a kísérteties gazda levezette vendégét a pinczébe, ott ásní kezdett. Nem sokára két véka tünt elő, tele arannyal.

— Emeld ki, parancsolá a gazda.

— Emelje ki, a ki oda tette, felelé a kecskepásztor.

A gazda kiemelte s aztán ismét így szólt:

— Az egyik véka arany a tied, válaszs. De ha rosszul választod, meghalsz.

— Akkor hát elviszem mindakettőt, szólt a kecskepásztor és fölkapta mind a két halmaz aranyat.

Alig hogy ezt tette, a borzasztó arczu ember összerézzen, elsülyedt a földbe és soha sem látta többé senki sem őt, sem a titokzatos birkanyáját. A furfangos kecskepásztor pedig haza ment, uri módon élt a két véka aranyból és még ma is él, ha ugyan már meg nem halt.

A KITÜNŐ FÖLFEDEZÉS.

— Beszélyke, két képpel. —

DAKINT izzóforrón tűzött a nyári nap, de bent a szobában pompás hűvös volt a levegő. Még a tágas tornáczon is kellemes volt az időzés, mert a sűrű folyondár nem eresztette be a nap-sugarat. A kinek még ez sem tetszett, mehetett ki a kert árnyas lugasaiba.

Laczinak meg Bélának nem tetszett egyik sem. Nem azért tértek ők a városból haza a szünidőre, hogy a házban vagy csak közelében is maradásuk legyen. Nekik odabent szűk volt a világ, kifelé vágyakoztak a mezőre, erdőbe, épen most pedig nem volt nagyobb kívánságuk, mint hogy a közeli folyóban halászhassanak.

— Mi haszna van itt e szép folyónak, ha nem halászgathatunk, szólt Laczi.

— Pedig mily könnyen tehetnök, mikor oly kitünő fölfedezést tettünk, tevé hozzá Béla sóhajtvá.

— Az ám, csakhogy nem vehetjük hasznát. Nem hozhatjuk elő a nélkül, hogy meg ne lássanak.

— No, azt végre is megtehetnök. Nem kell épen az ajtón kihozni. Én bemelegyek a szobába, te meg a kertben az ablak alá állsz és én kiadom neked, aztán a kert kis kapujánál találkozunk.

— Az igaz, így nagyon jó lesz.

Az a kitünő fölfedezés, melyre Laczi meg Béla bukkantak, nem volt egyéb, mint két szép halászhorog, melyet egyik szobában találtak. Soha sem jutott volna eszükbe a halászati multság, de mióta a két horgot meglátták, úgy hitték, hogy nem is érdemes otthon lenni a szünidőkre,

ha nem horgászhatnak. Kérték a mamától a horgot, de a mama azt felelte, hogy az nem nekik való, keressenek más játékot. Ezt azonban nem tették, hanem annál makacsabbul gondoltak mindig a halászhorogra és végre titkon csenik el.

— És én tudom, szólt Laczi, hogy mamácska nem is fog aztán haragudni, ha hozunk neki egy pár szép kövér halat. Pedig fogunk, bizonyosan.

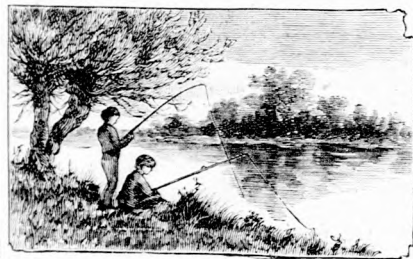
— Persze hogy fogunk. Csak győzzük haza vinni, tevé hozzá Béla.

Alig pár percz mulva már végre is hajtották tervöket. Laczi bement a szobába, Béla a kertben leste az ablak alatt. A két horog nemsokára kint volt Béla kezében, ki gyorsan futott hátra a kert kis ajtajához, Laczi pedig utána. Laczi sietős futását a mama észre is vette s utána kiáltott, hová megy? De Laczi úgy tett, mintha semmit sem hallott volna és rövid idő mulva kint sétáltak mindketten a mezőn, hol sűrű füzes, árnyas bokrok közt folydogált a szép nagy folyó.

Leültek a folyó partjára, leeresztették a horgot a vízbe és feszülten lesték, beleharap-e mindjárt valami halacska. Oly nagyon érdekelte ez őket, hogy eszükbe sem jutott megkérdezni lelkiismeretöket, valjon mégis nem követtek-e el egy kis hibát. Tökéletesen meg voltak elégedve dolgukkal.

— Ugy-e ügyesen gondoltam ki? szólt Béla önérzettel. Nagyon jól sikerült. Remélem, a halak meg is becsülik magukat és beleharapnak a horogba. Ahá amott jó egy szép nagy hal . . .

De épen e pillanatban Laczi ijedten fölkiáltott:

— Jaj, meneküljünk!
 — Ugyan mit kiabálsz! Elriasztot-
 tad a szép halamat! Mi bajod?

De a következő pillanatban már Béla sem kérdezte, mert látta a veszedelmet: egy megvadult bős bika rohant a mezőn végig, egyenesen feljök. Halálos ijedelemmel dobták el a horgokat és futottak a legközelebbi fához. Laczi egy pillanat alatt föl is mászott és biztos helyen volt a magasban, de Béla nem tudott oly ügyesen kapaszkodni s még mindig a földön volt, mikor a bika közelre jutott. Ha a bős állat megpillantja, vége van! Meghuzta magát a fa mögé, hogy a bika észre ne vegye és szörnyű remegéssel leste, merre fog a bika rohanni. A bős állat szerencsére nem látta meg, elvágatott a fa mellett s vakon rohant tova.

Jó ideig tartott, míg a két fiu magához tért a nagy ijedelemből.

— Itt nem biztos a halászat, szólt aztán Laczi. Itt a csorda legel s az a bolond vad bika még vissza is térhet. Keresünk más helyet. Amott az erdőben van egy nagy halastó, menjünk oda.

— Igazad van, menjünk oda.

Fölszedték az eldobott horgokat s az erdőbe mentek. Itt a halastónál nem is zavarta őket senki s csakhamar fogtak is egy pár szép halat. Örömükben elfeledték a bika-kalandot, sőt még azt sem vették észre, hogy az ég beborult és nagy zivatar van kitörőben. Csak mikor nagyot mennydörgött s szakadni kezdett a zápor, akkor ugrottak fel.

Oly erősen esett az eső, hogy lehetetlen volt haza menniök, az erdőben egy vastag fa alatt kerestek menedéket. De nem volt sokáig maradásuk, mert a villám minduntalan le-lecsapott a magas fába s a két fiu reszketve szaladt ide-oda, mintha így menekülhetek volna a veszély elől. Lassanként azonban elhúzódott a zivatar megindulhattak haza felé.

Alig léptek ki az erdőből, egy kutya rohant rájuk, dühös ugatással.

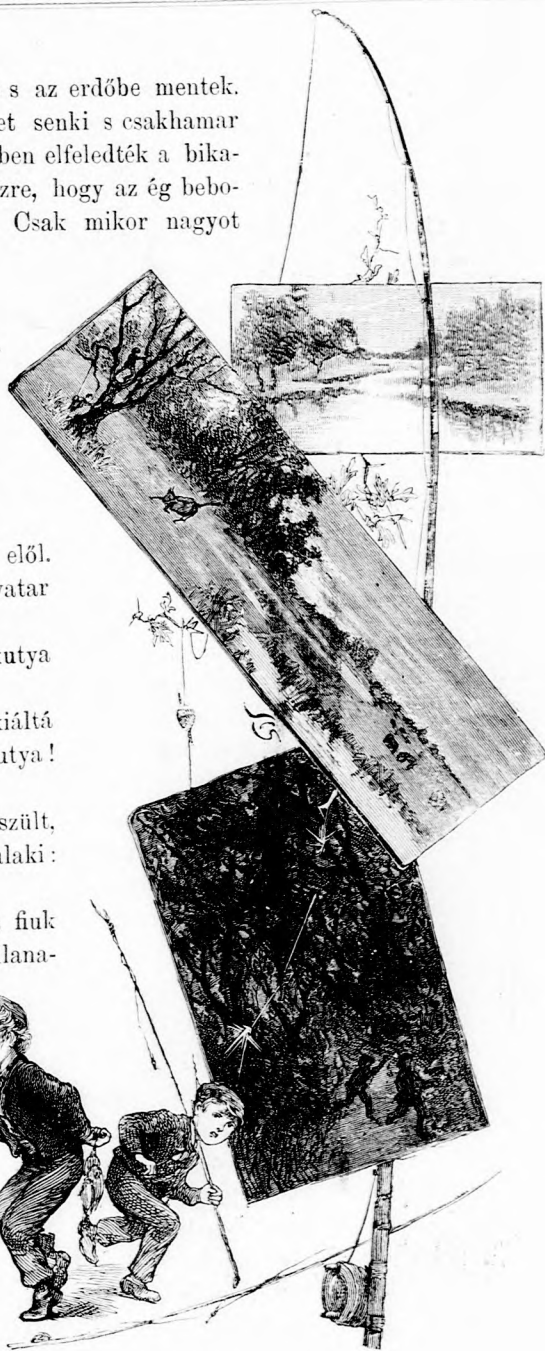
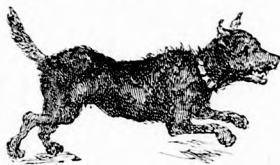
— Csiba te! Takarodjál! kiáltá Laci ijedten. Talán bizony veszett kutya! Jaj!

A kutya már épen ráugrani készült, mikor egy bokor mellől megszólalt valaki:

— Takarodjál, Tigris!

A kutya morogva hátrált s a fiuk megörültek, de örömük csak egy pillanatra tartott. Mert nyomban előlépett a kerülő s fenyegető hangon kérdé:

— Hát ezek miféle halak? Ott az erdőben fogták, ugy-e? Hát nem

olvasták a táblán, hogy »tilos a halászat«? Az az urasági halastó, a ki ott halászgat, büntetést kap. Előre, megyünk a bíróhoz.

Most már aztán nagy volt a két halász rémülete. Megbüntetik, becsukják őket, ez ugyan gyönyörű multság!

— Jaj istenem, minék is fogtunk bele! sopánkodott Laczi. Te vagy az oka, Béla.

— De hisz én nem tudtam, hogy itt tilos a halászat, te hívtál ide. Oh, kedves kerülő bácsi, csak most az egyszer ereszen haza . . . soh' sem jövünk ide többé.

— Haza? Majd magam elkísérem. Meglátom, ha a szülei megfizetik a kárt, akkor nem adom fel a bírónál.

Lehorgasztott fejjel, szégyenkezve, mint a bűnösök, sompolyogtak haza felé, Laczi és Béla, utánok pedig a kerülő ment és az a dühös Tigris kutya, mely miatt nem mertek szökésnek eredni, mert a kutya bizonyosan utóléri őket. A mily vigan mentek el a háztól, oly busan tértek most vissza s nemsokára a mama előtt álltak, kinek őszintén el kellett mindent mondaniok. A mama megfizette a halak árát s a kerülő elment.

Laczi és Béla bűnbánólag kértek bocsánatot, de a mama így szólt:

— Mindenkinek viselni kell tette következményét. Kárt okoztatok, én kifizettem, de titeket illet a kár, tehát egy havi zsebpénzeteket nem kapjátok. Mivel pedig látom, hogy nem bízhatom meg benneteket, tehát máától fogva nem szabad felügyelet nélkül az udvarról és kertből kimenetek.

És úgy is történt s Laczi és Béla meggyőződtek, hogy engedetlenség és ravaszkodás nem vezetnek jóra. Nem is követtek el többé hasonló csinyt.

NÖVÉNYI ÉLET A VIZBEN.

— Természetrizai csevegés. —

Irta ifj. Jankó János.

ÉPZELJETEK, kedves olvasótársaim, egy nagy üvegkádát, telve vízzel. Ugy-e, milyen pusztá, üres az a kád, nincs benne semmi élet. Dobjátok bele néhány kavicsot, már mindjárt barátosabb lesz a tarka kavicsokkal kirakott fenekű kád. Aztán még néhány halacszkát, gyíkot bele, s elöttetek van a halak vízélete, a benépesült, többé nem üres kád. Ugy-e szép, vidám, fürge életet látunk ott?

De még hiányzik valami ebből a kádból, ugy-e? Az állatok, melyek a szárazföldön élnek, nem tanyáznak sivatagokon, hol fűszálat sem találnak mértföldeken át, hanem erdőben, bokorban, virágos réteken, selyem ágyú folyam partján, — ott, hol növényi élet van. Bizonyára a mi halacszkáink sem élnek olyan vízben, melyben növényi élet nincs. Már most tudjátok, mi hiányzik a kádból? Növényi élet.

Közületek bizonyára sokan hiszik azt, hogy a folyamokban, minő például a mi szép Dunánk, nincs növényi élet. De ebben csalódtok.

Menjetek ki nyáron a Dunához vagy más folyókhoz, s vizsgáljátok meg a csónakokat, tutajokat. Valami zöld szálat találtok rajta, majd rövideket, majd hosz-

szukat. A hajók oldalain is láttok ilyen zöld burkot, vagy a ki a Margitszigeten volt, a zuhatagnál is láthatott olyan zöld, sötét zöld apró növényeket. Csak valami állóvizet nézzetek meg nyáron: zöldes, gyakran pirosas színű hálót találtak ott, sok apró szálból összetéve, mely se fa, se fű, hanem moszat. A békalencsét sokan ismeritek; az is ilyen.

Ez a folyó növényi élete. Ez meg van a forrásnál, a patakánál, a zuhatagban, a tóban, a folyóban és magában a tengerben is. Ha keresi az ember, mindenütt megtalálja, ahol csak víz van. Majd világos, majd sötét zöld, majd pirosas színű a folyókban. De a mit a folyókban láttok, az csekélység a nagy tenger pompás színezetű növényi életéhez képest. Ott nem olyan kicsik, alacsonyok, rövidek, hanem husz-harmincz méter hosszú szálaból állanak; némelyik olyan alkatú, mint a fa, másoknak a levele olyan, mint a petrezselyemé, a színe pedig piros, kék, zöld, sárga, — mindenféle ragyogó, gyögyörű színkeverék.

A tenger fenekét ez borítja, ez nyújt menhelyet mindenféle hálnak, állatnak s a habok oly szépen, oly némán, s oly gyögyörködten ringatják!

És ez a növényi élet meg van a forró égővtől az északi és déli sarkig mindenütt. Azt mondom, az északi sarkvidékig; igen ott is. Tán már hallottatok a piros hóról? Ha nem hallottatok, szólok én róla. Az északi sarkvidék két kutatója: Parry és Franklin találták azon a tájon először 1818 — 1821 között. Ott ugyanis a havon nagy terjedelmű piros foltokat vettek észre, a mit eleinte hónak néztek; de azu-

tán nagyító üvegen vizsgálták és azt találták, hogy azok is moszatok: de élő növények.

Déli tájon, Norvégia és Svédország partjain általánosan ismerik, mert ott, midőn egy évben nagy éhség ütött ki, ették is ezeket a növényeket; Németországi folyókban mindenütt van és igyekeznek is felhasználni. Amíg a szódát vegyész úton nem tudták előállítani, e moszataból égették, sőt egy faját: a vízi cziczikórót még papiros gyártására is akarták használni, de az ebből előállított papiros nagyon is durva.

Az atlanti tengeren van az ugynevezett Sargasso tava, melyben Kolumbusz Kristóf hajója fennakadt. Ez a Sargasso tava olyan része a tengernek, a hol igen sok áramlat találkozik és álló víz támad a közepén. Ide az a sok áramlat az egész földről összehord mindenféle moszatot, melyek itt apró rákok és más tengeri állatok lakhelyét képezik. S mert ebben a Sargasso tóban egy fajta moszat különösen sok tenyész, azt a moszatot pedig elnevezték Sargassumnak, a hely is ezt a nevet kapta.

A földközi tengerben olyan moszatokat is találhatni, melyekből a jód nevű gyógyszer készítenek. Ezek élve olajzöld színűek, de ha kimultak, barnákká lesznek. A déli tengereken óriási úszórétet képeznek, valóságos növény-szigeteket, melyek beutazzák a föld tengereit, meghalnak, újjá születnek, viharoknak ellenállnak s mosolyogva ringatóznak a felkorbácsolt hullámokon, melyeknek dühös csapkodása nem képes megölni őket.

A khinaiak kedvencz eledelök bizonyos fajta fecskefészek, melyet igen drágán árulnak még ott Khinában is. Ez a fecskefészek szintén ebből a tengeri moszattól áll, melyet a fecske röpködve választ ki ügyesen a nagy úszó rétből. Nem veszi mindegyiket, csak a legjobb izüeket, mintha tudná, hogy emberek számára csinálja fészket, s nem gondol arra, hogy fáradságos munkájától megrabolják. Ha a fecske elviszi a moszatszálát, egy egész állatvilág birodalmát viszi el. Az állatvilág halnak, a hal nagyobb tengeri állatnak szolgál eledelül, a fecske tehát szintén rabol. És ezért őt is megrabolják. Ilyen szigorú a természet rendje!

A khinai tengerben él egy olyan moszattfaj is, amelyet czukorba főzve esznek. Azt mondják, nem is ros, a koecsonyához hasonlít.

Még csak egyet mondok el . . .

A két köszörükövívön élesítik. Ez miből áll? Bizonyára azt felelitek: köböl. De nem így van ez. Vannak igen-igen apró moszattkák, melyeket az ember csak erős nagyítás mellett láthat. Ezek, ha kihálnak, maguk után hagyják héjukat, ami kovasavból áll. Ez lesülyed, összetapad sok más ezrekkel és képez egy — homokszemet. Persze, nem minden homok áll ebből. De a tenger fenekének sok része ilyen homokból áll. Hány milliószor millió kis moszat képez egy-egy font súlyú köszörükövet, annak egy emberélet nem elegendő a megszámlálására.

A görög történetben híres Aegina sziget körül és a déli sarktengeren mért-földek vannak borítva ilyen moszat alkatu homokkal, a melyekből egy szem, nagyító

alatt, egy világ, amiben az ember méltán csodálhatja a nagy isten hatalmát.

De ezek az igazi apró moszatok, melyek a homokszemet képezik, melyeket tudományosan bacillariáknak neveznek, roppant nagy utakat is tesznek. A vízzel a légtérbe párolognak, a felhőkben lebegnek, az esővel lehullanak, az ablakra rátapadnak és ott addig élnek pár ezren egy víz-csöppben, a míg a víz el nem viszi őket máshová.

Bámuljuk, az isten hatalmas terem-tőerejét, mert e kis növényekben mutatja meg óriás nagyságát!

Találós kérdés.

Ha kérdeznék, hogy hány éves vagyok azt felelem: öcsém 9 évvel fiatalabb nálam, anyám 3-szor oly idős mint én s atyám anyámnál 5 évvel öregebb, s összesen 100 évesek vagyunk; milyen idős vagyok én, milyen öcsém, anyám és atyám?

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XXV. köt. 3-dik számában közölt betűrejtvény megfejtését utólag még beküldték: Grünstein Iona és Miksa, Mautner Aladár.

*

A »Kis Lap« XXV. köt. 4-dik számában közölt képrejtvény megfejtését utólag még beküldték: Linczbauer Olga és Margit, Sonnenfeld Alice, Halmágyi Fanny, Szabó Lajos és Ödön, Csukássy Jenő, Messer Arthur, Egger Géza és F. E., Strausz Margit és Kornélia, Deutsch nővérek, Ács Mariska, Uhlig Erzsike, Redlich Arthur, Szűsz Ilonka, Klein Sándor, Csígyó Aranka, Wallerstein Laura és Margit, Zuber Ferencz, Sárfy Artur, Kausz Berta és Matilda, Szabó Nándor, Clément Béla, Pollák Margit, Irénke és Sándor, Tomka Sarolta, Mangold Imre, Békey Nándor, Kubicsék Szabina, Adler Ernesztin, Melanie és Stefánia, Frey Ottó, Kováts Margit és Etel, Szabó Mariska, Csonka Gizella, Zábrátzky Margit és Emma, Biermann Szidi és Gyula, Mautner Aladár.